

560/2/1916

శ్రీ సర్వరుచి వేదము.

శ్రీ శివరామదీక్షిత గురజాడము.

వేదాంతసారసంగ్రహము

భద్రాద్రిరామశతక భావనములు.

ఇది

అంగలబోధకులైన

శ్రీ సచ్చిదానంద వేంకటేశ్వరస్వాములవారిచే

మొదటిపుటలకొరకు నియంబించి

రిజిస్ట్రార్ పోరాబాదు రెసిడెంట్ ఈసామియ్య బజారు
సామాకారి మిషనరీయల యెల్లయ్యగారి ప్రేరేపణచే

రెజిస్ట్రార్ పోరాబాదు రిజిస్ట్రార్ మంజరీ ముద్రాక్షరకాలయందు
రేఖపడి భగవంతుని గానము ముద్రింపబడి
ప్రతిభాగముగా ప్రకటింపబడినది

మొదటికూర్పు ౧౦౦౦ ప్రతులు.

22-4-1916.

కాపీరైటు రిజిస్ట్రార్.

వెల ౧-౦-౦౦.

శ్రీ సన్మరుభ్యోనః

శ్రీ శివరామదీక్షిత గురుసంప్రదాయం.

ప్రీతి క.

శ్రీమ దఖండసచ్చిదానందాతీత అచలపరిపూర్ణ శ్రీ నిజ గురుసార్వభౌములైన శ్రీధరస్వాములవారును, శ్రీధరస్వాములవారి ప్రియశిష్యులైన మగు బృహద్వాసిష్ఠ అచలబోధగ్రంథస్థాపనాచార్యులైన శ్రీమ ద్రామడగు శివరామదీక్షితులవారును, శ్రీశివరామ, దీక్షితులవారి ప్రియశిష్యుడగు శ్రీమ త్కంబాలూరు అప్పారావు గారును, శ్రీ అప్పారావుగారి ప్రియశిష్యులగు శ్రీమ త్పురశురామ సీతారామయ్యగారును శ్రీమ త్పురశురామ నరసింహదాసుగారును, శ్రీ సీతారామయ్యగారి ప్రియశిష్యుడగు శ్రీమ ద్భాగవత కృష్ణయ్య గారును శ్రీకృష్ణయ్యగారి ప్రియశిష్యుడగు శ్రీమత్పిల్లన లక్ష్మణరావు గారును శ్రీ లక్ష్మణరావుగారి ప్రియశిష్యుడగు శ్రీ సచ్చిదానంద వేంకటేశ్వర స్వాములవారును.

శ్రీ సచ్చిదానంద వేంకటేశ్వరస్వాములవారిచే శ్రీమ త్పుర శురామ నరసింహదాసుగారు రచించిన భద్రాద్రిరామశతకము ముముక్షువులకు సులభంబుగా తెలియునట్లు, భావార్థములుగా వ్రాయబడి వారియొక్క నిజభక్తులైన

౧. మందిప్పల హనుమంతరావుగారు

మక్తల్

౨. బి. రాంసింగుగారు,

తెజవాడ

౩. తిరునగరి వెంకయ్యగారు,

డిల్లీ

౪. చిత్తలూరు గంటలరాయుడుగారు,

డిల్లీ

౫. యె. పొన్నురంగంమొదలియ్యగారు

డిల్లీ

౬. తిరునగరి కృష్ణయ్యగారు

డిల్లీ

౭. పంపాన రామయ్యగారు

డిల్లీ

యీ మొదలైనవారి ప్రేమచే శ్రీ శివరామదీక్షితగురు
సంప్రదాయులగు మడుపు సుబ్బయాచారీగారు శిష్యులగుచివారైన

౧, గొల్లి వెంకటసుబ్బయాచారీగారు, గురూనాథు

౨. పాతగుంటూరు సుబ్బారాయుడుగారు, గురూనాథు

౩, గరిగ మా శిష్యుగారు, పంపాగు

౪. లంకపల్లి లక్ష్మణస్వామిగారు, డి. గా

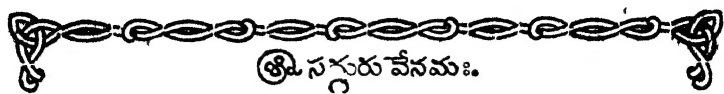
౫. కొడవెలి నాగశెట్టిగారు. సె. సె. స్వీ. గా

౬! నాగోరి పోతన్నగారు, ర. జ. వాడ

౭. నాగోరి వెంకన్నగారు, పి. గా

యీ మొదలైనవారి మొక్క సన్మతమున యిటులే విజవాడ
పూలబావివీధిలో బేతపూడి భగవంతురూ గారి మంజుల ముద్రాపై
రశాలయందు ముద్రింపించి ప్రకటింపబడియె.

శ్రీ సగ్గురు వేదము.

శ్రీ శివరామదీక్షిత గురుపీఠము.

వేదాంతసార సంగ్రహ మను

భద్రాద్రిరామశతకభావార్థము.

స్తోత్రములు. ౬

౧. శ్రీ గణేశతిని భక్తితో స్మరియించి, స్తోత్రముజేసి, బ్రహ్మను నుతియించి, శ్రీహరి చరణములను చిత్తమంచున నిలిపి, యీ శివుని సదాసేవించి, యంద్రాది సమస్తదేవతలను యాచించి, సనకాదిమునులను స్తుతియించి, గురుపాదపద్మములను స్తోత్రముజేసి, ఖండకోపచారుములతో పూజసలిపి, బ్రహ్మవేత్తలను విజ్ఞాపనజేసి, తేనుగు సంస్కృతికర్తలను వేడుకొని, ప్రార్థించిన శతకమును అంగీకరించుమా, మనోహరులైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమున నుండు శ్రీ రామా, పరశురామ నరిసింహదాసుని రక్షించు నామముగలవాడా.

౨. లక్ష్మీస్వరూపురైన సీతాదేవికి మనోహరుడైనవాడా, దేవతలచే సేవింపబడినవాడా, రిఘువంశమునే సముద్రమునకు చంద్రుడైనవాడా, పాపములను పొగొట్టెడువాడా, పాపములను పవిత్రముజేసెడి పేరుగలవాడా, రిష్యుడైన యుత్కల్యణముగలవాడా, దయచేత సుందిరులైనవాడా, యుద్ధమునందు భీకరస్వరూపముగలవాడా, మేఘములెనే నల్లని రూపు గలవాడా, శ్రేష్ఠుడైన తులసిమాలగలవాడా, అతిశయింపబడిన బలముచేత మూడులోకములకు మనోహరమైనవాడా, పరశురాముని జయించివేసినవాడా, మునిబృందముచే స్తుతింపబడినవాడా, నిండు కోరికగలవాడా, సత్పురుషుడే

మీదా, భక్తులకు కల్పవృక్షమువంటివాడా, మేరుపునో సమానమైన ధైర్యముగలవాడా, భయమును జోగొట్టెడివాడా, రాక్షసులను సంహరించినవాడా, పరిశుద్ధమైన యుపనిషద్వాక్యములయొక్క సారమును గలవాడా, మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునందు ఉండెడి శ్రీరాముడా, పరశురామ నరసింహ దాసుని రక్షించెడి నామముగలవాడా!

3. వేదములను విచారించి శ్రవణముజేయు నభ్యసించలేదు, శాస్త్రములను పురాణములను చదువుకోలేదు, తెనుగును సంస్కృతమును నేర్చుకోలేదు, ఉపనిషత్తుల ధర్మములను విచారించలేదు, లక్షణగ్రంథములను చూడలేదు, పెద్దల సాంగత్యమును జేయలేదు, అలంకారగ్రంథములను కావ్యములను నాటకములను, జూడలేదు, మీయొక్క అనుగ్రహము నాయందు విశేషముగా నుండుటచే మీపేరట సీసశతకమును కృతించేయ ప్రారంభించిరిని, గనుక తప్పలేకుండ అనుగ్రహించి యీభూమియందు కవితార్థులు మెచ్చునట్లు చేయుము మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునందు ఉండెడి శ్రీ రామా పరశురామ నరసింహదాసుని రక్షించునామము గలవాడా!

౪. నీలమేఘమువంటి నీ దేహమును, పద్మరాగమణియొక్క కాంతిలిగిన చరణకమలములు రెండును, అదిశేషునితో సమానమైన భుజములును, సింహముయొక్క నడుమును పరిహాసముచేసెడి వేడుమును నువ్వుపువ్వువంటి ముక్కును, పగడిముయొక్క కాంతిగల పెడవులును, కమలములనుమించు పరిశుద్ధమగు నేత్రములును, పున్నమ వాటిచంద్రునితో సమానమైన ముఖమును సూరుకోట్ల మన్మథులయొక్క సౌందర్యమును గలయట్టిస్వరూపమును బ్రహ్మకైవసు వర్ణనజేయవలసిగాదు, మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునందు ఉండి శ్రీ రామా పరశురామ నరసింహదాసునిర

క్షీంచు నామముగలవాడా!

౧. కేశవ, గోవింద, కృష్ణ, దామోదర, ~~మృగేశ్వర~~, అచ్యుత
నరసింహ, మధుసూదన, త్రివిక్రమ, జనార్దన, ముకుంద, వైకుంఠ,
వామన, వాసుదేవ, పుండరీకదళాక్ష, పురుషోత్తమ, ఉప్పేంద్ర, ప
రమాత్మ, పరమేశ, పద్మనాభ, మాధవ, అఘోక్షజ, మధువైరి,
శ్రీహరి, షష్ట, విశ్వంధర, విశ్వనాథ, శ్రీధర, అనంత, చిద్రూప,
శ్రీనివాస, పూర్వచక్రములు గలవాడా, దేవతలచే స్తుతింపబడిన
వాడా, పురుషోత్తముడా! మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించు
చు, భద్రాచలముననుండు శ్రీ రామా, పరశురామ నరసింహదా
సుని రక్షించు నామముగలవాడా!

౬. శాశ్వతుడా, ఆకారరహితుడా, ఉపద్రవములేనివాడా, పరి
పూర్ణమైనవాడా, యేలినరహితమైనవాడా, గుణరహితమైనవాడా, క
ళంకము లేనివాడా, కర్మము లేనివాడా, క్రియ లేనివాడా, సాంగ
త్యములేనివాడా, సమానము లేనివాడా, ఉపమానము లేనివాడా,
యింద్రియము లేనివాడా, వికల్పము లేనివాడా, ప్రపంచము లేని
వాడా, నాశము గానివాడా, చలనము లేనివాడా, శబ్దము లేనివా
డా, చెప్పుటకు శక్యముగాని ఆనందరూపము గలవాడా, వికారము
లేనివాడా, విశేషము యేమి లేనివాడా, తలచుటకు శక్యము కాని
వాడా, మిక్కిలి అతిశయమైన సంతోషముగలవాడా, నీయొక్క ని
జస్వరూపమును సందేహములేక, బ్రహ్మ ఈశ్వరుడు, యిందు
డు, మొదలైన దేవతలు వర్ణించుటకు శక్యముగాదు! మనోహరమై
న గుణములతో ప్రకాశించుచు, భద్రాచలముననుండు శ్రీరామా
పరశురామ నరసింహదాసుని రక్షించు నామముగలవాడా!

౨. సాంఖ్యయోగము. ౪౧

౧. ప్రపంచోత్పత్తి లక్షణం

౨. అత్యయండు ఆకాశము, ఆకాశమందు వాయువు, వాయునం

దు అగ్ని, అగ్నియందు జలము, జలమందు వృధివి, వృధివియందు ఓషధులు, ఓషధులందు అన్నము, అన్నమునుంచి నరులాది సకల జంతుజాలము లాయెను. ఈతీరుగా పిండబ్రహ్మాండములు పరమాత్మ మాయవలన ఆయెను.

2. నరప్రమాణలక్షణం.

౮. — ౯౬ అంగుళములు నరప్రమాణము, ౮ జానలు సోడవు, ౮ జానలు వెడల్పు, 33 కోట్ల రోమములు, ౭౨ వేల నుములు, ౬౬ యెముకలు, ౯౨ కీళ్లు, 33 మూర్ల పెద్దపేగు, ౧ శేరు గుండె, ౪ శేరు నెత్తురు, ౧ ముఱువు ౮ శేరులు మాంసము, ౧ సోలెడు వైత్యము, ౪ సోలెడు శ్లేష్మము, విచారించగా సకలదేహము నీ ప్రకారముగా నుండును.

3. తొంబదియారు తత్వములు.

౯ — ౧ జ్ఞానేంద్రియములు, ౧ కర్మేంద్రియములు, ౧ విషయేంద్రియములు, ౧ కోశములు, ౮ అంతఃకరణములు, ౮ రాగాదులు, ౧౦ నాడులు, ౧౮ వాయువులు, ౭ ధాతువులు, ౧ భూతిములు, ౬ చక్రములు, 3 మలములు, ౮ అవస్థలు, 3 మండలములు, 3 ఈషణములు, 3 వ్యాధులు, 3 గుణములు, 3 తనువులు, గూడి ౯౬ తత్వములాయె ను, వీటికిపరమాత్మ సాక్షియని యెరుగవలెను

౪. పంచభూతలక్షణం.

౧౦. వృధివి, జలము, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము, ౧ భూతములు. వీటియందు రక్తము, శుభ్రము, అపితము, ధూమ్రము, సునీలము, ౧ వర్ణములు. గంధము, రసము, రూపము, స్పృశ, శబ్దము, ౧ గుణములు. క్రియా, ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, ఆది, పరా, ౧ శక్తులు. ల, వ, ర, య, అ, ౧ బీజములు. బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్ర, ఈశ్వర, సదాశివుడు, ౧ దేవతలు ఉండును.

గి పంచభూతగుణాల లక్షణం.

౧౧. భూమికి శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధములుగి గుణములు. జలానికి శబ్ద స్పర్శ రూప రసములు ౪ గుణములు. అగ్నికి శబ్ద స్పర్శ రూపములు ౩ గుణములు. వాయువుకు శబ్ద స్పర్శములు ౨ గుణములు. ఆకాశమునకు శబ్దము ౧ గుణము.

౬ పంచీకరణ లక్షణం.

౧౨ ఆకాశపంచకము జ్ఞానము మనస్సు బుద్ధి చిత్తము అహంకారము. గి అంతర్జేంద్రియములు. వాయుపంచకము సమానమువ్యానము ఉదానము ప్రాణము అపానము. గి ప్రాణేంద్రియములు. అగ్ని పంచకము శ్రోత్రము త్వక్కు చక్షు జిహ్వ ఘ్రాణము. గి జ్ఞానేంద్రియములు. గి జలపంచకము శబ్దము స్పర్శ రూపము రసము గంధము. గి విషయేంద్రియములు. పృథివిపంచకము వాక్కు పాణి పాదము గుహ్యము గుదము గి కర్మేంద్రియములు. యిన్నిటినియోగింప యెగుకయే పరమాత్మలని తెలిసికొనుటయే సాంఖ్యము.

౭. పంచభూతాంశములు.

౧౩. జ్ఞానము సమానము శ్రోత్రము శబ్దము వాక్కు. గి ఆకాశాంశములు. మనస్సు వ్యానము త్వక్కు స్పర్శ పాణి గి వాయు వంశములు. బుద్ధి ఉదానము చక్షు రూపము పాదము. గి అగ్ని అంశములు. చిత్తము ప్రాణము జిహ్వ రసము శిశ్నము. గి జలాంశములు. అహంకారము అపానము ఘ్రాణము గంధము గుదము. గి పృథివిఅంశములు.

౮ పంచభూత గుణములు.

౧౪. ఎముకలు చర్మము గోమృత వెంట్రుకలు మాంసము. గి భూగుణములు. చెమట మూత్రము రక్తము శుక్లము శోణితము. గి జలగుణములు. ఆకలి దప్పి ఆలస్యము నిద్ర సంగమము గి అగ్నిగుణములు. పరుగుట తిరుగుట ముడుచుట చాచుట దాటుట. గి వాయు

గుణములు. కామము క్రోధము లోభము మోహము భయము, గుణకాశగుణములు.

౯. పంచకోశ నిర్ణయం.

౧౫. అన్నరసముతోనైన దేహము అన్నమయము. ప్రాణేంద్రియములును కర్మేంద్రియములునుగూడి ప్రాణమయము. జ్ఞానేంద్రియములును మనస్సునుగూడి మనోమయము. జ్ఞానేంద్రియములును బుద్ధియునుగూడి విజ్ఞానమయము. ప్రకృతియందు మనసులీనమాట తీనందమయము.

౧౦. పంచప్రాణాల నిర్ణయం.

౧౬. సమానము నాభియందుండి నాశ్లకన్నరసంబుచును. వ్యాసము సర్వాంగములందునిండి శీతోష్ణములనెఱిగించును. ఉదాసము కఠోరమందుండి పలికించును. ప్రాణము హృదయమందుండి ఉచ్ఛ్వాసాలునుడువ్వును. అపానము పాయూఫస్థలయందుండి మలమూత్రములు వెల్లజేయును.

౧౧. ఉపవాయువులు.

౧౭. నాగుడుఆవలింపజేయును. కూర్మడు ఉస్థీలనముజేయును. కృతురుడు తుమ్మించును. దేవదత్తుడు ఒడలువిరిపించును. ధనుంజయుడు చచ్చినదేహమును వాచజేయును. అంతర్యామి ప్రపంచకుడు నరువకువాసానములు. వజ్రండు ముఖ్యుండుచీలవలెకీర్ణయందుండును

౧౨. సప్తధాతువులలక్షణం.

౧౮. రసము రుధిరము మాంసము మేదస్సు మజ్జా ఆస్తి రేతస్సులు యివిసప్తధాతువులు గూడి దేహికి ఆవరణములైన దేహమయి ఆపాదమస్తకపర్యంతమునిండి ప్రకృతిభేదములచేత పరిణమించి స్థూలముగాను దీర్ఘముగాను సూక్ష్మముగాను నటియించి అచ్చటచ్చటనురణముజెందుచుండును గనుక యిటువంటి దేహములందు భౌతివిధువవలెను.

౧౩. శరీరత్రయలక్షణం.

౧౧. జ్ఞానేంద్రియములు గి, కర్మేంద్రియములు గి, అంతఃకేంద్రియములు గి, విషయేంద్రియములు గి, ప్రాణేంద్రియములు గి, యీ ౨గి తత్వములుగూడి సూలశరీర మాయెను.

జ్ఞానేంద్రియములు గి, కర్మేంద్రియములు గి, ప్రాణేంద్రియములు గి, మనోబుద్ధులు ౨, యీ ౧౭ తత్వములు గూడి సూక్ష్మ శరీర మాయెను.

ఈ రెండు శరీరములకు మూలమై, అనాద్యవిద్యావృత్తమై, కారణశరీర మాయెను.

ఈమూడుశరీరములకు విలక్షణమైనదిలత్యయనియెరుగవలెను.

౧౪. చతుర్దశేంద్రియ విషయములు.

౨౦. చెవులకు శబ్దము, చర్మమునకు స్పర్శ, నేత్రమునకు రూపము, జిహ్వకు రసము, ముక్కుకు గంధము, వాక్కుకు వచనము, కరమునకు దానము, పాదమునకు గమనము, గుహ్యమునకు ఆనందము, గుదమునకు విస్పృశన, మనస్సుకు కల్పన, బుద్ధికి నిశ్చయము, చిత్తమునకు చింతన, అహంకారమునకు అభిమానము, ఇన్నిటిని యెరిగినదే యెరుకసుమా.

౧౫. చతుర్దశేంద్రియాధిదేవతలు.

౨౧. చెవులకు దిక్కులు, చర్మమునకు వాయువు, నేత్రములకు సూర్యుడు, జిహ్వకు చతుఃబుడు, ముక్కుకు అశ్వినులు, వాక్కునకు అగ్ని, పాణికి ఇంద్రుడు, పాదములకు ఉపేంద్రుడు గుహ్యమునకు బ్రహ్మ, గుదముకుమృత్యువు, మనస్సుకు చంద్రుడు, బుద్ధికి బృహస్పతి, చిత్తమునకుడివుండు, అహంకారమునకు శివుడు.

౧౬. జాగదవస్థ లక్షణం.

౨౨. జీవుడు పంచవింశతితత్వాత్మకమైన తనువునుగూడి చతుర్దశేంద్రియవిషయము లనుభవిస్తూ నేత్రస్థానమందు విశ్వుడనౌపి

ర నిలచి సకలవ్యవహారములు జేయుచుండును ఇదియే జాగ్రదవస్థ.

౧౭. స్మృత్వా వస్థ లక్షణం.

౧౩. జీవుడు దశేంద్రియ విషయములను స్థూలమందుంచి పంచప్రాణ మన్వోబుద్ధిదశేంద్రియ సమన్వితమైన (౧౭) తత్త్వములగు సూక్ష్మతనువును గూడి, కంఠమందు ప్రజనుడనే పేరున నిలచి జాగ్ర తవ్యవహారక్రియలు చేయుచుండును. ఇదియే స్మృత్వా వస్థ. మేలు కొని చూడగా యేమియు లేదు. గనుక యిది సత్యముగాదు.

౧౮. సుషుప్త్యవస్థ లక్షణం.

౧౪. జీవుడు అహంకారచిత్తములను కంఠమందుంచి, మనోబుద్ధి ల దీసికొని, కారణదేవాణ్ముయొక్క హృత్కమలమందు జేరి, అష్టా నసన్నిధియందు నిలచి, ప్రాజ్ఞాదనెడి పేర నుండును. ఇదియే సుషు ప్త్యవస్థ.

జీవుడు మనోబుద్ధుల విడిచి, అవిద్యనుగూడి లీనమై మూర్ఖియందు ప్రత్యేగాత్మయనేపేరును నిలచి యుండును. ఇదియే తుల్యవస్థ. శరీర మీద సర్పము బారినను స్మృతిగిట్టియుండుట.

౧౯. సత్త్వగుణలక్షణం.

౧౫. సత్త్వము, వ్రతము, ఆచారము, సత్కర్మము, తపస్సు మౌనము, ఉత్సాహము, ధర్మమార్గము, శమాదిషట్కము, శాస్త్ర పురాణ శ్రవణము, ధ్యానము, సుజ్ఞానము, సన్యాసము, బాసము దైర్యము, నిశ్చయము, సుబుద్ధి, సద్భక్తి, భూతదయ, సత్సంగము, ఈగుణములు కలవాడు నాత్మికుడు.

౨౦. రిజోగుణలక్షణం.

౧౬. కామము, క్రోధము, గర్వము, కర్తృత్వము, పర రాష్ట్రపరి తము, పరధనేషణ, పరస్త్రి సంగము, నేరములవినుట, దంబము, ఉద్యోగము, రణరంగచింత, భోగేచ్ఛ, భాగ్యేచ్ఛ, ఆత్మస్తుతి, ఈగు ణములు కలవాడు ధాజనుడు.

20. తమోగుణ లక్షణం.

22. అజ్ఞానము, మోహాంధకారము, అతినిద్ర, ఒడులుతన్నరుగ కునికి, కొట్టుట, తిట్టుట, కోపపడుట, అత్యాహారము, అతిపానము, పాతకీ, దుర్భాషి, పరనింద, లజ్జాత్యాగి, బుద్ధిహీనత్వము, సంసార భగ్ధత్వము, కుటిలసంగము, ఈ గుణములు గలవాడు తామసుడు.

21. గుణాత్మవిభాగనిర్ణయం.

25. సాత్వికగుణునకు 3 పాళ్లు సత్వం 2 పాళ్లు రాజసం 1 పాలు తామసం. రాజసగుణునకు 3 పాళ్లు రాజసం 2 పాళ్లు సత్వం 1 పాలు తామసం. తామసగుణునకు 3 పాళ్లు తామసం 2 పాళ్లు రాజసం 1 పాలు సత్వం. ఈ ప్రకారము త్రిగుణములు దేహము లందుండును. సాత్వికగుణము, గల్గివాడు గురుముఖంబున పరమాత్మ ను ఎరుగుచుండును.

23. దశేనాడుల వానినిర్ణయం.

26. గాంధారి, హస్తీచులు నేత్రములందుండును. పూమా అలంబ శ్రోత్రములందుండును, జిహ్వ వక్త్రమల దుండును. శింఖని నాభియం దుండును. కుల, శినీవాత్స, రత్నావ్యాయ, గుడిగుహ్యము లందుండును. పయస్విని కంఠమందుండి ఊర్ధ్వతల్పము నెగించును.

27. సుషుమ్న నాడి లక్షణం.

30 కుడిముక్కు ఇత, ఎడమముక్కు పింగిలి, ఈ రెంటికీ నడుమ సుషుమ్న నాడి యుండును. దాని అగ్రరింధ్రమందు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, అగ్ని, విద్యా, అక్షరము, ఘాయ, ఆత్మ, సప్తసముదములు, సప్తపర్వతములు, చతుర్ద్వీపములు, శాస్త్రములు, పంచ భూతములు, సప్తద్వీపములు, లోకములు, గుణములు, ముత్రములు, కళలు, బిందువు, నాదము, చిక్కులు, వాయువులు, బీజములు ఈ మొదలైన, నేకలద్భుత్యపద్ధాంతములు గూడియుండును.

౨౬. చతుర్థలోక విగ్రహం.

3౧. అతలము పాదములు, వితలము గుబ్బలు, సుతలము జంకెలు, తలాతలము జారువులు, మహాతలము ఊగులు, రసాతలము గుహ్యము, పాతాళముకట్టి, గూలోకమునాధి, భువనలోకము ఉదగము, స్వర్గలోకము హృదయము, నుహలోకము సత్తము, జనలోకము గళము, తపోలోకము భూమధ్యము, సత్యలోకము మూర్ధి.

౨౭. అష్టదిక్పాలకుల స్థల నిర్ణయం.

౩౨. భూమధ్యమందు ఇంద్రపురము తూర్పుదిక్కు-
కుడికంటియందు అగ్నిపురము ఆగ్నేయమూల
కుడిచెవియందు యమపురము దక్షిణదిక్కు-
కుడిపార్శ్వమందు వైరుతిపురము వైరుతిమూల
పృథ్వీమందు వరుణపురము పశ్చిమదిక్కు-
ఎడమపార్శ్వమందు వాయుపురము వాయుస్యమూల.
ఎడమచెవియందు కుబేరిపురము, ఉత్తరదిక్కు-
ఎడమకంటియందు, శివపురము. ఈ శాస్త్రమూల

౨౮. షడూర్ముల లక్షణం.

33. సకలజీవులకు, తుభ, తృష్ణలు ప్రాధర్మ్యములు. శోక, మోహములు మనోభర్మములు. జనన, మరణములు జేహధర్మములు. ఇవిషడూర్ములని విచారించి విడిచిపెట్టి గురుముఖమునపరమాత్మను యెరుగవలెను.

౨౯. అష్టమదముల లక్షణం.

3౪. ఎక్కువకులమనుట కులమదము, ఆచారము శీలమదము, ద్రవ్యము కలుగుట ధనమదము, సుందరము రూపమదము.

3౫. బలము యవ్వనమదము, చదువువచ్చుట విద్యామదము, జేశాధిపత్యము రాజ్యమదము, అనుష్ఠానము తపో మదము. ఇటు

వగటి అష్టమశముల నణచి నిస్సాగోష్ఠ్యం యుండనలెను.

29. అష్టపాశముల నిర్ణయం.

30. తల్లి, సోద్రుడి, ధోయి, తనయులు, మిత్రులు, భవము, సోదరులు, తను, ప్రవర్తి అష్టపాశములను బంధములచే కట్టబడినవారిని అల్లులు, మామలు, బాబులు, అల్లుండ్లు, కోడండ్లు, మరదల్లు, పెదనెనె, మురుషులు, తాతతాయములందుదగులుకొని వర్తింపుచుండును. ఇటువంటి పాదులగు శుశ్రూషులుబుద్ధి హీనతచే పెల్లెటాగిత్వము చేయక, మోక్షమార్గ మొనగి.

31. మలత్రయ లక్షణం.

32. పరిమాత్మ నెగురి, సాధారణలో ముఖగుట అవనమలము. పాదనాభ్యపేదచేత, పరుల కివక్రమిచేయుట మాయామలము. జన్మమున తున్నపు పాపములు చేయుట కాక్ష్మికమలము. ఈ మూడుమలములును పాపములగు శుశ్రూషులు విడిచిపెట్టికర్మముక్తిమార్గమునుగొనినరు.

33. తాపత్రయ లక్షణం.

34. దేహజన్యమైన త్రివిధ లోకములచేత వచ్చిన తాపము అధ్యాత్మికము. న్యాసప్రసాది న్యాప్రూది భూతిములచేత వచ్చిన తాపము ఆధిభౌతికము. పక్షి శనిపాత నాయు రిగ్ని నిగళిచేత వచ్చిన తాపము, అధిదైవికము. ఇట్టి తాపత్రయములను కొట్టివేసి నీ రుద్రనవాహ మోక్షోపకార యగును.

35. ఈషాత్రయ లక్షణం.

36. ధర్మాకామములకొరకు భ్యావ గోగుల దానము, సుతులు లేకున్న గితులులేదని సుతులగోగుట పుష్కేషము. దానధర్మములచేత తయింతునని, భవముగోగుట ధనేషము ఇటువంటి ఈషాత్రయముచేత ఇహలోక సౌఖ్యము లనుభవించి పుణ్య లోకములు బొందనిచ్చును గాని ఆశ్చక్యమార్గములు కావు.

33. వాసవత్రయ లక్షణం.

౪౦. లోకకవృత్తిచేత లోకానుసారిగా నుండుట లోకవాసన. శాస్త్రోక్తముగా జపతపనతాదులు చేయుట శాస్త్రవాసన. దేహాసంరక్షణజేసి, తీర్థయాత్రలకు దిరుగుట దేహవాసన. ఈ మూడు వాసనలను కోరక, సగ్గురుచునకు శుశ్రూషలుజేసి, దుర్గుణములను వదిలి తత్వమస్యాది మహావాక్య తాత్పర్యముచేత తన్ను తా నోగిన వాడు అచైత్యి యగును.

3౪. వ్యాధిత్రయ లక్షణం.

౪౧. వాతరోగములు ౨౦, వైత్యరోగములు ౮౯, క్షేష్ఠరోగములు ౨౨౪, ఈ మూడురోగములు గూడి ౩౧౮ అగునవి ఇటువంటివ్యాధులకు అధారమైనదేహాభ్రాంతివిడిచినవాడు బ్రహ్మవిదుడు.

35. జన్మహేతు లక్షణం.

౪౨. ఆత్మయందు మాయావోపితము, మాయయందు అజ్ఞానము, అజ్ఞానమందు అవివేకము, అవివేకమందు అమానము, అమానమందు రాగాదులు, రాగాదులందు కర్మము, కర్మమునల్ల దేహములుబుట్టెను. ఇటువంటి దేహము లెత్తినవారు ఆత్మనెరుగలేరు.

36. ప్రపంచభ్రాంతి లక్షణం.

౪౩. రజ్జువందు సర్పము, శుక్తియందు రజతము, స్థావరమందు పురుషుడు, కలలోపల మేలు. ఏలాగు అసత్యమో, అలాగే లేని ప్రపంచము తోచెను. ఈ మానవులు జ్ఞానమార్గముచే నిజస్వరూపము గానలేక, ప్రపంచము సత్యమని నమ్మినారు.

37. అనాత్మ లక్షణం.

౪౪. జన్మము, అభి, నృధి, ఉయము, హాసము, వినాశము, పద్విధవికారములును, బాల్యముయౌవనము కౌమారము, వాఙ్మయము, అవస్థాత్రయమును, మహాదహంకారము, ఆకాశము, వాయువు, అ

గ్ని, జలమువృధివి, పంచభూతములును, త్రిగుణములును, జీహార యములును, పంచకోశములును అంతరేంద్రియములును, బాహ్యేంద్రియములును, దృశ్యమును, దృక్కును, శ్రుతమును ఆనాత్మ యని యెరుగవలయును.

3౮. సాధనచతుష్టయ సంపత్తి లక్షణము.

౪౫. బ్రహ్మసత్యము జగ మసత్య మనియెరుగుటనిత్యానిత్య వస్తువివేకము. ఇహపరభోగము లిచ్ఛయించక పాపపుణ్యములు బడయక యుండుట ఇహమూత్రార్థఫలభోగవిరోగము. శమము దమము శాంతి తిలీక్ష శ్రద్ధ ఉపరతి గలుగుట శమాది షట్క-సంపత్తి మోక్షాపేక్షతప్ప యితరాపేక్షలేక యుండుటము ముక్తుత్వము. ఇవి గురుకటాక్షముచే తెలిసికొని ఆత్మయందులయిక్యముగావలెను.

3౯. శమాది షట్క సంపత్తి నిర్ణయము.

౪౬. అంతరేంద్రియ నిగ్రహము శమము, బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము దమము, అరిషట్కజయము శాంతి, సుఖదుఃఖసహనము తిలీక్ష, గురువాక్యనిష్ఠ శ్రద్ధ, కర్మత్వము లేక కర్మము జేసి ఆత్మ నెరుగుట ఉపరతి, అని యెఱిగి నడిచినవాడే యోగీశ్వరుడు.

౪౦. అరిషడ్వర్గ లక్షణం.

౪౭. కోరుట కామము, కోర్కెకొనసాగకునికి క్రోధము, వచ్చి నద్రవ్యము వదలకునికి లోభము, ద్రవ్యాపేక్ష మోహము, ధనము కలదని యుబ్బుట మదము, స్వద్రవ్యాపహోహలహిద యీర్ష్య మత్సరము, గనుక యీ అరిషడ్వర్గముల నణచి శాంతిజెందవలెను.

3. తా ర క యో గ ము. ౧౭

౧ ఉపదేశక్రమము.

౪౮ సాధనచతుష్టయసంపత్తి గలిగి, పరిపూర్ణుడైన స్వగురుని నాశ్రయించి, ద్వాదశనమస్కారములు చేసి, తను మన ధనంబులు

ధారపోసి, ఇక్తితో ఆత్మ అంగ స్థాన భావ చతుర్విధశ్శుశ్రూష
లు సలిపి, త్రికరణశుద్ధిగా షోడశోపచారములతో సంతోషపరచి
నట్టి శిష్యుని మెచ్చి, సద్గురుమూర్తి తీర్థప్రసాదములిచ్చి, స్తుతికా
రోహణస్వర్ణ త్రివిధదీప్తిలానించి, హస్తమస్తకసంయోగము గా
వించి తారకమంత్రోపదేశ మొనరించును.

౨ గురుమ బోధించు నిష్ఠాయం.

౪౯ యమ నియ మాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యాన
ధారణ సమాధ్యష్టాంగయోగములును, మంత్ర, లయ, హత, కా
జయోగములును, తాంక సాంఖ్యామహమ్మములును, ఆసనముద్ర
లత్యోభ్యాసములును, జ్యోతిదర్శనమును, మహావాక్యార్థలత్యోగ
ములును, క్రమముగా సద్గురుమూర్తి శిష్యునకు బోధించి, తమవరి
పెద్దలుమెచ్చునట్లు పరిపూర్ణబోధను దెలిపి కృత్యాని జేయును.

౩ ధ్యానముద్ర మంత్రయోగ లక్షణం.

౫౦ స్నానముజేసి, శుభ్రవస్త్రము కట్టికొని, శుచియైన స్థల
మందు, కూర్చుచక్రము లిఖించి, ద్భ కృష్ణాక్షర ధ్వని ససములు ప
రచి, దానిమీద పద్మాసనస్థుడై కూర్చుండి కన్నులుమూసి, వెన్ను
నిక్కించి, నాసాగ్రమందు దృష్టి నిలిపి, మనసు కిష్టమైన మంత్రము
జపించనలయును.

౪ కాథాయంత్రముద్ర లయయోగం.

౫౧ రెప్పలుబాల్చక రెండుచూపులు భూమధ్యమందు నిలిపి,
తర్జనలచే కర్ణరంక్రములు బిగియించి, అంతర్జజ్జప్తిచే, గజ్జ, మువ్వలు
ఘంటా, శంఖు, వీణ తాల, వేణు, భేరి, మర్గళి, మేఘ, దశవిధనా
దము లాలకించి, తుదినాదమగు మేఘనాదమందు మనసు లయము
చేయవలెను.

౫ పణ్యభీముద్ర హతయోగం.

౫౨ అంగుష్ఠములచే చెవులును, తర్జనమధ్యమములచే కన్నుల

ను, అనామికములచే ముక్కురంధ్రములను, కనిష్ఠికములచే నోరును పాదమూలములచే పాయూపస్థలను మూసి ఆధారమునుంచి వాయువును లేపి క్రమముగా స్వాధిష్ఠాన మణిపూరక అనాహత విశుద్ధ ఆత్మేయ చక్రములకు జెచ్చి, భూమధ్యమందు నిలిపి, చూపు మనసు వాయువుల నొకటిచేసి ధ్యానించవలయును.

౨ శాంభవీముద్ర రాజయోగం.

౫౩ అరసింటిచూపు భూమధ్యమందు నిలిపి, చూడంగచూడంగ చంద్రుడు, సూర్యుడు, అగ్ని, ఇంద్రునిస్సు, నవరత్నములు, నక్షత్రములు మెరుపులు మంటలు చీకటి వెలుతురు పంచభూతములు ప్రపంచములు మొదలైన చిత్కళలు గనిపించిపోయినవిమ్మట బట్టబయలు గనుపడును.

౨ ఆధారచక్ర నిర్ణయం.

౫౪ ఆధారచక్రమునకు గుదస్థానము, ౪ దళములు, వ శ ష స ర అక్షరములు, చతుష్కోణాకారము, పృథ్వీభూతము, కుంకుమవర్ణము, కింకిణీనాదము, సద్భక్తి, క్రియాశక్తి, ౬౦౦ హంసలు, గణపతి అధిదేవతయైయుండును.

౩ స్వాధిష్ఠానచక్ర నిర్ణయం.

౫౫ స్వాధిష్ఠానచక్రమునకు గుహ్యాస్థానము, ౩ దళములు, బ థ మ య ర ల ౬ అక్షరములు, అర్థచంద్రాకారము, జలభూతము, విద్యుత్కాంతి, వీణనాదము, నైష్ఠికభక్తి, జ్ఞానశక్తి, ౬౦౦౦ హంసలు బ్రహ్మ అధిదేవతయైయుండును.

౪ మణిపూరకచక్ర నిర్ణయం,

౫౬ మణిపూరకచక్రమునకు, నాభిస్థానము, ౧౦ దళములు, డ థ ణ త థ ద థ న ప ష ౧౦ అక్షరములు త్రికోణాకారము, అగ్నిభూతము, శ్యామలవర్ణము, వేణునాదము, అవధానభక్తి ఇచ్ఛాశక్తి, ౬౦౦౦ హంసలు, విష్ణు వధిదేవతయైయుండును.

౧౦ అనాహతచక్రనిర్ణయం.

౧౭ అనాహతచక్రమునకు హృదయస్థానము, ౧౨ దళములు, క ఖ గ ఘ జ చ ఛ జ ఝ ఞ ట ఠ ౧౨ అక్షరములు, ష ట్కోణాకారము, వాయుభూతము బంగారువర్ణము శంఖనాదము భవభక్తి ఆదిశక్తి ౬౦౦౦ హంసలు సుద్రుడధిదేవతయైయుండును.

౧౧ విశుద్ధచక్రనిర్ణయం.

౧౮ విశుద్ధచక్రమునకు కంఠస్థానము ౧౬ దళములు అ ఆ ఇ ఈ ఉ ఊ ఋ ఋ ౫ ౫ ఏ ఐ ఔ లా లి ౧౬ అక్షరములు వర్తులాకారము ఆకాశభూతము స్ఫటికవర్ణము మేఘనాదము స్వానందభక్తి పరాశక్తి ౧౦౦౦ హంసలు ఈశ్వరుడధిదేవతయైయుండును.

౧౨ ఆక్షేయచక్రనిర్ణయం.

౧౯ ఆక్షేయచక్రమునకు నేత్రస్థానము ౨దళములు హం శం ౨ అక్షరములు త్రికోణవర్తులాకారము మహా తత్త్వము మాశక్త్యవర్ణము అద్భినాదము సమరసభక్తి చిచ్ఛక్తి ౧౦౦౦ హంసలు సదాశివుడు అధిదేవతయైయుండును.

౧౩ సహస్రారచక్రనిర్ణయం.

౨౦ సహస్రారచక్రమునకు మూర్ధ్నిస్థానము ౧౦౦౦ దళములు ఓం కార బీజము, ష ట్కోణావర్తులాకారము, సాక్షీభూతము, చిత్రవర్ణము, ఝంకారనాదము, పరమభక్తి, సహజాత్మకై, ౧౦౦౦ హంసలు, గురుడు అధిదేవతయైయుండును.

౧౪ ఆత్మజ్యోతిస్థాననిర్ణయం.

౨౧ కొండమీదను ఒక పెద్దగుండు గుండునడుమను రెండు సల్లగుండ్లు ఆగుండ్లమధ్యను నక్కకూతలు కూతల నడుమను నూయినూతిమధ్యమున నాతి నాతిమీదను కోతికోతిమీదను జ్యోతి వెలుగుచుండును

ఆ జ్యోతియే బ్రహ్మాండమంతయు జూచుచుండును అట్టిదానిని గుర్తెరిగి అదియే తానని యున్నవాడే ఆత్మవిడుడు.

౧౧ పరమాత్మస్థాన నిర్ణయం.

౬౨ చిన్మయనేత్రకమలమధ్యమున సూర్యచంద్రాగ్ని మండలములును మండలములయందు నీలమేఘమును మేఘమధ్యమున మెరుపును మెరుపుమధ్యమున నీవారశూకాగ్రమును శూకాగ్రమున పరమాత్మ అణుస్వరూపమై లోపలవెలుపల యేకముగా ప్రకాశించుచుండును.

౧౩ ప్రకృతి ఊర లక్షణం.

౬౩ జ్ఞానేంద్రియములు గీ, కర్మేంద్రియములు గీ, ప్రాణేంద్రియములు గీ, విషయేంద్రియములు గీ, అంతఃకరణములు ర, యీ ౨౪ తత్వములతో గూడి ధనశత్యామల రక్త పీత వర్ణములు నాలుగు గలిగినది ప్రకృతియనబడును.

అదియే ఉరము శ్లేత్రము జడఃకు దృశ్యము అవిద్య అజ్ఞానము అనాత్మ జీవము దేహము జగము సంసారము బంధము నరకము అనబడును.

౧౪ అక్షరస్వరూప లక్షణం.

౬౪ రక్త శ్వేత కృష్ణ పీత సునీలముల నడుమ నిర్వాతదీపమువలె శుద్ధస్ఫటికముండును అదియేవిద్యుచ్ఛక్తి ఆపోజ్యోతి ఓంకారము అక్షరము మేరుశిఖరము కైలాసము సత్యలోకము వైకుంఠము తత్వదము త్వంపదము అసిపదము అనబడును.

౬౫ రక్త శ్వేత కృష్ణ పీత సునీలముల మధ్యను, సూర్యసోమాగ్ని మండలములమధ్యను, నాచుబిందుకళల మధ్యను, గంగాయమునా సరస్వతులమధ్యను, అండపిండిబ్రహ్మాండ భౌండములమధ్యను అక్షరస్వరూపమైన ఆత్మ యున్నాడని యెరుగవలెను.

ర అమనస్కయోగము. ౧౨

౧ ఆత్మసర్వగత లక్షణం.

౬౬ తిలలందు తైలము, దారువందు అగ్ని, దధియందు వెన్న, పుష్పమందు గంధము, శలమందు రసము, చేలమందు నూలు, తారహారాదులందు దారము, ఇసుకరాళ్లందు ఇనుము ఉన్నట్లు ఆత్మ సకలజగములయందును, సకలదేహములందును నిండియున్నాడు.

౨ దేహేంద్రియవిలక్షణం.

౬౭ నాతల్లి నాతండ్రి నాసతులు నాసుతులు నాపశువులు నా గృహము నాభూషణములు నావాహనములు నాక్షేత్రములు నా పాత్రములు నాధనము నాధాన్యము అన్న పురుషుడు యేలాగు వేరుగా నున్నాడో, అలాగే నాశరీరములు, నాయుద్రియములు, నాజీవధర్మములు, నాగుణములు, అని అన్నిటిని ఎఱిగెడిపురుషుడు ఆత్మయని తెలియవలెను.

౩ ఎరుక నిర్ణయం.

౬౮ ఘటము పటము మఠిము శరీరము భటము యని మనము జనము ధనము ఘనము దినముయని హయము ప్రియము వ్రయము జయము భయము నయము యని శరము కరము నరము పురము పరము సిరము యని ఇది అది అది ఇదియని, యెరిగినది యెరుకని తెలిసికొనుము.

౬౯ అపశబ్దము సుశబ్దము ఉష్ణము, శీతము, మృదుత్వము, శుక్లము, రక్తము, కృష్ణము, మధురము ఆమ్లము, లవణము, సుగంధము దుర్గంధము, అని యెరిగినదే యెరుకనుమా.

అడియిదియని దేహజగత్తులకు లోపల వెలుపల యేయెరుక యెరుగుచున్నదో ఆయెరుకే ఆత్మయని తెలిసేది.

౪ నీతి నీతియను మహావాక్య లక్షణం.

20 పృథివి జలము అగ్ని వాయువు ఆకాశము నీవుగావు శ్రోత్రము త్వక్కు చక్షువు జిహ్వః శ్రూణము నీవుగావు. హక్కు పాణి పాదము ఉపస్థ పాయువు నీవుగావు. సమానము వ్యానము ఉదానము ప్రాణము అపానము నీవుగావు. శబ్దము స్పర్శము రూపము రసము గంధము నీవుగావు. మనసు బుద్ధి చిత్తము అహంకారము నీవుగావు. చిత్తశలు కర్మములు నీవుగావు. అయితే నీవు సచ్చిదానందరూపమైన సాక్షివి అని యెరుగవలెను.

21 షట్చక్రములు షడ్వర్ణములు అరిషడ్వర్ణములు షట్కోశములు షడ్భూమిలు షడ్వికారములు షట్కాంక్షలు షడ్గుణములు షడ్రూపములు షడ్మూలములు షట్కారములు నీవుగావు. సప్తధాతువులు సప్తకోటిమహామంత్రములు నీవుగావు. క్షరమును సదసత్తులు నీవుగావు. అయితే నీవు సచ్చిదానందస్వరూపుడవు అని యెరుగవలెను.

22 అష్టతనువులు అష్టాత్మలు అష్టాంగయోగాదినిష్ఠలు అష్టమూర్తులు అష్టపుంగులు అష్టషడములు అష్టాబ్జములు అష్టపాశములు అష్టస్థలములు నీవుగావు. దశరంధ్రములు దశనాడులు దశవాయువులు నీవుగావు. పంచశక్తులు మూలప్రకృతి నీవుగావు. అయితే నీవు చైతన్యస్వరూపమైన సాక్షివని తెలిసికొనేది.

౫ సర్వంఖల్విదం బ్రహ్మ మనే శృతిపథతి.

23 తత్పదము త్వంపదము అసిపదము ఆత్మ అండపిండబ్రహ్మాండములు బ్రహ్మ సత్తుచిత్తులు సాక్షిరూపము క్షిరమక్షరములు క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞులు కర్మజ్ఞానములు స్థూల దీప్తిములు సూక్ష్మము మైదలైన సర్వమునీవే అని తెలిసికొనేది.

24 విశ్వసృష్టివి విశ్వేశుడవు విశ్వవంద్యుడవు విశ్వము నీవే, వేదవేద్యుడవు వేదాంతుడవు వేదస్థుడవు వేదము నీవే. యజ్ఞకర్తవు యజ్ఞ

భోక్తృ యజ్ఞరూపుడవు, యజ్ఞమునీవే. దేవదేవుడవు దేవాత్మకుడవు. దేవదేవుడవు దేవమునీవే. శిష్యుడవు దేశికుడవునీవే. సగుణనిర్గుణమునీవే. సాక్షినివే యని యెరుగవలెను.

౬ పంచసూత్రకృత్ నిర్ణయం.

౭౫ భూమి జలములో, జలము అగ్నిలో, అగ్ని నాయువులో, వాయు, ఆకాశములో, ఆకాశము మహదహంకారములో, మహదహంకారము మహత్తత్వములో, మహత్తత్వము అద్వైతబ్రహ్మములో, ఐక్యము తేసికవాడు రాజయోగి యని తెలిసేడి.

౭ భానియయ్యే లక్షణం.

౭౬ బ్రహ్మమం దాత్మకృతభావము తెలిసితే, అజ్ఞానవృత్తు లాగును, అజ్ఞానవృత్తు లాగితే అవివేకవృత్తు లాగును, అవివేకవృత్తు లాగితే అభిమానవృత్తు లాగును, అభిమానవృత్తు లాగితే దాగానులుజ్ఞానము దాగానులు పోతే క్షమమునొలగును, క్షమమునొలగితే నిర్మలజ్ఞాని యవును.

౮ ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయగే శ్చైతి లక్షణం.

౭౭ శ్రోత్రము, త్వక్కు, చక్షు, జిహ్వ, ప్రాణాగ్రదియములచే శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధవిషయములను, వాక్కు, పానీ, సాద, గుహ్య, గుదేంద్రియములచే, సుచన, దాన, గమన, ఆనంద, విసర్జన, విషయములను, మనసు, బుద్ధి, చిత్తము అహంకారేంద్రియములచే చలన, స్వేచ్ఛ, చింతన, అభిమాన, విషయములను, యోజ్ఞానముచే యెరుగుచున్నదో, అదియే ప్రజ్ఞాన మనబడును.

౭౮ బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రుడు యింద్రాదిదేవతలయందను, మనుష్య, అశ్వ, పశువులు, మొదలైన దోమలు, చీమలు, పరికుయుం డెడి జీవులయందును గుర్రెరిగేదైతన్యమే బ్రహ్మమనబడును. గనుక బ్రహ్మమొదలు పిపీలికమువరకు యుండెడిశరీరములు వాచ్యాత్మమని విడిచితే ప్రజ్ఞానము బ్రహ్మముఅనెడి పలుకుబడములేకానివస్తువు.

క్కటి అని యెరుగవలెను.

౯ అహంబ్రహ్మస్మి యనేశ్వతి లక్షణం.

౭౯ బ్రహ్మవిద్యకు అధికారియయిన దేహమందు బుద్ధికి సాక్షియై స్ఫుంపుచున్నదియేదో అది అహంఅనేపదమునకు అర్థమగును.

ప్రతిలేనివైస్వతస్సిద్ధమై పరమాత్మయైనవస్తువ, బ్రహ్మమనే పదమునకు అర్థమగును అహమే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే అహమని తెలిసికొనుటయే అస్మిఅనేపదమునకు అర్థమగును పిండబ్రహ్మాండమునైన ఉపాధులువాచ్యాత్మమనియెరుగవలెను.

౧౦ తత్వమచయనేశ్వతిలక్షణం.

౮౦ సృష్టికి పూర్వమందద్వితీయమైనామరూపక్రియాశూన్యమై యేకమై ఆచలమై యేదియున్నదో అది తత్వదలత్వోత్థమగును. మోక్షాధికారియందుమనోబుద్ధి చిత్తాది దేహేంద్రియముల కతీతమై సాక్షియై తేజర్హియందేది యేదో అది త్వంపదలత్వోత్థమగును.

పిండబ్రహ్మాండమునైన వాచ్యాత్మముల పీడిచి బిదేహముయొక్క సాక్షినిన్ని బ్రహ్మాహారతనైన బ్రహ్మమన్ను అతడే సాక్షి సాక్షీఅతడని వ్యతిరేకమగు అపదమునకు లక్ష్యోత్థమగును.

౧౧ ఆయమాత్మబ్రహ్మయనేశ్వతి లక్షణం.

౮౧ దేహేంద్రియాతీతమై స్వచ్ఛమై స్వప్రకాశమై అపరోక్షమై ఆద్యంతశూన్యమై నిత్యమై స్థులమై బుద్ధమై స్థిమై యున్న నిర్గుణబ్రహ్మమే ఆయమాత్మయనేపదమునకు లక్ష్యోత్థమగును.

బ్రహ్మదిపీవీలికాంత తను లచనాచందములకన్నానైన ప్రతిలేనివై నిరుపద్రవమై పరపూర్ణమై బృహదయ్యున్నదే బ్రహ్మపదమున కర్థమాను యీరెండు వక్కటే అని తెలిశేది.

౮౨ సాగు మనవాక్యములందును. ఉపనిషద్వాక్యములందును, యోగశాస్త్రములందును, మంత్రశాస్త్రములందును, నీవే బ్రహ్మచ, బ్రహ్మయే నీవని చెప్పుబడెను.

౮౩ బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్యాదివర్ణములును, బ్రహ్మచర్యాది ఆశ్రమ ధర్మములును, స్వజాతి విజాతి స్వగతిభేదములును, నామ రూపకులగోత్రములును, భేదమోదములును. వాదభేదములును, నీ కులేవని తెలిసికొనుము.

౧౨ అంటియంటని లక్షణం.

౮౪ తామరాకునందు నీరు, అద్దమందు హాపము, బురదలో కుమ్మరపురుగు నాలుకకు నెయ్యి బాబ్బరయందు చింతపండు చల్లలో వెన్న, సూర్యునకు చీకటి, ఆకాశమనకు వాయువు, యేలాగు నంటదో ఆలాగే జ్ఞానులు ప్రపంచమందు వ్యవహారములు చేసి అంటర్ని యెరుగవలెను.

గీ పరిపూర్ణ భోధ. ౨౦

దృష్టాంత ద్రాష్టాంతములచేత ద్వాదశీయును, షోడశీయును పరిష్కారమైతే సరి.

౧ గురువాక్యములు.

౮౫ సకలదేశములందు సకలకాలములందు సకలవస్తువులందు చలనములేక చాపుపుట్టువులేక, తనకుదాను స్వతస్సిద్ధమైయున్న యీ వుత్తబట్టబయలులేప్ప యేమీలేదు. కలలోగనఁపడిన గజమును మేలుకొనిచూడగా యేలాగులేదో ఆలాగే మూలంలేని యీ గుర్రెరిగే శరీరం యేమీలేదు. ఇది గురుముఖముగావిచారించవలెను

౮౬ ఈ వుత్తబట్టబయలు యేమీలేదు అనే ద్వాదశాక్షరిని చక్కగా తరచి తరువాత కలలో దోచిన శరీరాలు యేలాగో ఆలాగే మూలంలేని యీగుర్రెరిగే శరీరం యేమీలేదు. అనే షోడశాక్షరిని సదా మరవకయుండవలెను. ఇట్టిగురువాక్యములను అశ్రద్ధజేయక ద్వాదశీని నిశ్చయముచేసి, షోడశీని విడిచిపెట్టితే పరిపూర్ణమైయుండును. ఇదియే జననమరణ భ్రాంతిరహితమైన అచలసూత్ర మని యెరుగవలెను.

౨ కేవలాత్మ లక్షణం.

౨౭ పృథివిజలము అగ్ని వాయువు ఆకాశములోను సురులు నరులు గిరులు చరులు తరులు హరులు కరులు లోను ఉష్ణు గూఢ్య రాష్ణు రోష్ణు తేష్ణు కోష్ణు తేష్ణులోను గొడ్లు గుడ్లు బుడ్లు వడ్లు చీమలు దోమలు పాములలోను సకలచరాచర జంతుజాలముల యందును చలించక త్రికాలములయందును ఉపాధులను జెందక అచలపరపూర్ణమైయున్నది. కేవలాత్మయనబడును.

౨౮ సృష్టికిముందు వెనక యిప్పుడు యెప్పుడు పుట్టకగిట్టక సకలజేషములందు సకలకాలములందు సకలవస్తువులందు చలనములేక తూర్పుదక్షిణపశ్చిమోత్తరముల నాలుగుదిక్కులు మూలలు మీద సదుమ క్రింద అంతట అచలమై ఆదిమధ్యాంతశూన్యమై పరిపూర్ణమై బట్టబయలుగా నున్న నస్తువే కేవలాత్మ యని చెప్పబడును.

౩ ద్వయదోషరహిత లక్షణం.

౨౯ సగుణనిర్గుణములు సదసత్తులు సాకారనిరాకారములుక్షేత్రక్షేత్రాణులు జీవజగములు కాగణకార్యములు పాపపుణ్యములు బంధమోక్షములు జ్ఞానకర్మములుక్షరాక్షరములు సత్త్వాసత్త్వములు ఖండాఖండములు రాకపోకలు యీమొదలైన ద్వయదోషములు లేకయుండినది పరిపూర్ణమనబడును.

౪ ఉపాధిరహిత లక్షణం.

౩౦ పరిపూర్ణము భూమిలోనణగదు నీళ్ళిలో ముణగదు అగ్నిచే కాలదు గాలికి గూలదు చేతులకు చిక్కదు రాళ్ళిచే పగులదు వానకు దడువదు నడిగండ్లచే నొవ్వదు అస్త్రశస్త్రములచే హితము గాదు యెండకు యెండదు నీడకు రాదు పాశములచే కట్టబడదు చలికి వణకదు భయముల కులికిపడదని యెరుగవలెను.

౫ ఆత్మానాత్మరహిత లక్షణం.

౩౧ ప్రకృతి ద్వయ దోషరహితమైన పరిపూర్ణమునకు

లసూక్ష్మకారణ మహాకారణ దేహములును జాగ్రత్ స్వప్న సు
షుప్తి తుర్యావస్థలను విరాడ్విశ్వాగర్భఅవ్యాకృత సర్వసాక్షియగు
ఈశ్వరతనువులును విశ్వ వైజ్ఞాన ప్రాజ్ఞ ప్రత్యగాత్మాభి నూనులును
లేవని యెరుగవలెను.

౩ వృత్తిరిపిత లక్షణం.

౯౨ అచలపరిపూర్ణ కేవలాత్మ పుట్టక గిట్టక పట్టక ముట్టక కొ
ట్టక తిట్టక కట్టపడక యెరుగక మరనక కరుగక యెరుగక పెరుగక
విరుగక తరుగుపడక యాడక పాడక చాడక యోజన కేడక గూ
డక జూడబడక యదరక బెదరక గదరక చదరక నూదరక వదరక
గదలబడక జనగక పెనగక జనగక వినక కనక ఖేదమోదద్వయము
లేక యుండును.

౯౩ సర్వకాలసర్వావస్థలయందు చలించక పరిపూర్ణ యైయున్న
బట్టబయలు పతియు సతియు రితియు ప్రతియు స్తుతియు యత్నోత్సా
య స్థితియు మృతియు స్మృతియు శృతియు ధృతియు కృతియు సృ
తియు హంకృతియు క్షీతియు ఘతియు మితియు వ్యతియు యతియు
మూలప్రకృతియు గతియు దుగ్ధతియు సస్థితియు గతము సిగతము ఆ
గతము యీమొదలైనవి యేదిగాదు.

౪ ఇంద్రియాతీత లక్షణం.

౯౪ శ్రోత్ర త్వక్కు చక్షు జిహ్వ ప్రాణములచే కేవలాత్మను
తెలియుటకుకాదు అది శ్వేత పీత రక్త నీలాది వర్ణములుగాదు క
టు లవణ ఆమళ్య తిక్త కషాయ మఘరాది రసదుచివస్తువులుగాదు
వీణవేణుతాళ మృదంగాది ద్వనులుగాదు పరిమళమిశ్రితద్రవ్యములు
గాదు కఠినశీతోష్ణ మృదుత్వములుగాదని యెరుగవలెను.

౫ పరిపూర్ణ లక్షణం

౯౫ అదిమధ్యాంతవైన అచలపరిపూర్ణము రెండోప్రకారము
గాదు క్రిందటగాలేదు ముందరగాబోదు యిప్పుడుగాలేదు యికగా

నేగాదు అదియెప్పుడు ఒక్కతీరుగా నిలిచి కదలక మెదలక వదలక బెడరక యుండును. ఈ ప్రపంచమునకు ఆపరిపూర్ణమునకు సంబంధము యెన్నడులేదు. చావుపుట్టుపులుగలిగినది ప్రపంచము. చావుపుట్టుపులు లేనిది పరిపూర్ణమనబడును.

౯ యెరుకనిరసన లక్షణం.

౯౬ ఆదిమధ్యాంత శూన్యమైన అతీత అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమును పంచభూతములు పుట్టలేదు. బాధముక్తులు లేని పరిపూర్ణమును పంచకోశములు పుట్టలేదు. జ్ఞానకర్మములులేనట్టి బట్టబయలందు ప్రకృతిద్వయములు పుట్టలేదు. అచలమునందు మాయావిద్యోపాధి ద్వయదోషములు జగయుగములు శీవేశ్వరులు స్థావరజంగమములు యెన్నడును పుట్టలేదు.

౧౦ దృష్టాంత లక్షణం.

౯౭ దేవతలు రాక్షసులు బ్రాహ్మణులు కోమిల్లు శూద్రులు దిగంబరులు ఋషులు యోగులు భోగులు గోగులు త్యాగులు తనులు భేదరులు వానరులు గిరులు రాజులు మంత్రులు కథములు తురగములు శరచాపధనులు భీషణులు యేనుగులు యామొదలైనవి కలగో యెక్కడనుంచినచ్చినా గాని మేల్కొని చూచితే వైక్రటియు లేదు. ఆ ప్రకారము యీ ప్రపంచము యేమీలేదు. బట్టబయలైన అచలపరిపూర్ణముమాత్రము ఎప్పుడీకి మోక్షతీరుగానుండును.

౧౧ ప్రకృతిద్వయసృష్టిరహితం.

౯౮ క్షుద్రమక్షరములు సగుణనిర్గుణములు సత్యమసత్యములు సత్తుచిత్తులు కారణకార్యములు జ్ఞానకర్మములు పురుషప్రకృతులు యెరుకమరుపులు పాపపుణ్యములు బాధమోక్షములు జననమరణములు జడజడములు క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞులు శీవదేహములు మానాభిమానములు మంచితెడ్డలు మొదలైన యిట్టి ప్రకృతిద్వయములు బట్టబయలందు యెప్పుడు పుట్టలేదు.

౧౨ ఘాయపేరులు.

గా వైరస్యమన్న తేత్రస్థాడన్న జ్ఞానమన్న అహంకారమన్న సద్రూపమన్న చిద్రూపమన్న సస్వరూపమన్న నామీయన్న ఈ శ్వరుడన్న విష్ణునన్న పరమాత్మయన్న బ్రహ్మమన్న ఆదిత్యున్న ఆనందమన్న పరమపదమన్న ప్రకృతియన్న యామొదలైన పరినామములు మాయకేగాని బట్టబయలుకులేదు.

౧౩ కాలాతీత లక్షణం.

౧౦౦ కేవలాత్మ బ్రహ్మకల్పములు యుగములు సంవత్సరములు మాసములు పక్షములు తిథివారనక్షత్రములు గ్రహయోగి కరణ లగ్నములు పర్వములు ఋతువులు శకాబ్దిరాత్రులు చీకటితెలుతురులు మేఘములు యుదయాస్తమయములు చంద్రసూర్యగ్రహణములు త్రివిధకాలములు దిశలు నాదుబిందుకళలు ఆకాశము జీవనిర్జీవములు మొదలైనవి గాదు.

౧౪ హేతుత్వరహితము.

౧౦౧ కేవలాత్మకు కర్తృత్వము ఫోక్తృత్వము స్మృతృత్వము మంతృత్వము జ్ఞాతృత్వము శ్రోతృత్వము ప్రాతృత్వము వక్తృత్వము ధ్యాతృత్వము వేత్తృత్వము ధాతృత్వము పాతృత్వము శత్రుత్వముమిత్రుత్వము జైతృత్వము గోత్రసూత్రములు అపవిత్ర పవిత్రగాత్రములు మొదలైనవిలేవు.

౧౫ విషయరహిత లక్షణం.

౧౦౨ దయయు భయము, ధైర్యము శ్రద్ధయులజ్ఞ శిమము దమము దర్పము అహంకారము ఇచ్ఛయు దంభము త్రైస్యము మదము. లోభము మోహము కామము క్రోధము మత్సరిము సుఖము. దుఃఖము క్షయము వృద్ధియు క్షుత్తుయు పిపాసయు సంశయము నిశ్చయము సంకల్పము వికల్పము కంపనము అక్షుంచనము గమనము చలనము శ్వాసము నిశ్వాసము విస్మయము వ్యాపకము రాగము

షము కుటిలము గర్వము వేషము భాషయు వినయము మానము అభిమానము మొదలైనవిషయసంఘములు కేవలాత్మకు లేనని యెఱుగుము.

౧౬ బోధస్థితిపురుష లక్షణం.

౧౧౩ ఈ ప్రతిబట్టబయలు యేమిలేదనువాడు రాగవిరాగములు లేనివాడు మూలం లేని యీ గుర్తెగే శరీరంయేమి లేదనువాడు క్షానాక్షానములు లేనివాడు ప్రన్నదిప్రన్నట్ట పుండజూచినవాడు సుకర్మమష్కర్మలేనివాడు లేనమాయావిద్యలు యేమిలేదనువాడు సర్వోత్పత్తిచక్షత్వములు లేనివాడు మిథ్యాజగములు లేదనువాడు బాధమోక్షములు లేనివాడని యెరుగవలెను.

౧౧౪ ఈ ప్రతిబట్టబయలు యేమిలేదు అదితనకుతానే స్వతస్సిద్ధమై పరిపూర్ణమై యున్నది. అందులో కలలోగనుగొన్న గజము యేమిలేనటుల మూలంలేని యీ గుర్తెగే శరీరం యేమిలేదు. యిదే గురువాశ్యామి యితకింకె యెక్కువలేదు. యిదే రాజమార్గము యిదే అనాయాసము యిదే ప్రాంతి హితము యిదే స్థిరము దీనినమ్మినవారికి యేబాధలు యుండఁ. జననమరణములు తొలగిపోవునని తెలుసుకొనవలెను.

౧౭ గంధసమాప్తము. ౮

౧ గంధ్యలము.

౧౧౫ బ్రాహ్మణులు క్షత్రియులు వైశ్యులు శూద్రులు యెవరైన భక్తితో యీ పద్యములు విని వ్రాసచదివినయెడల వానికి సౌఖ్యములును ధనము ధాన్యము వస్త్రములు సగలు సతులు సుతులు స్నేహితులు బాధువులు యేనుగులు గుఱ్ఱములు పశువులు పల్లకీలు అతిధిపూజలు ఆయురారోగ్యవశ్యములుగలిగి మోక్షమునుపొందగలరు ఇదిసత్యము మనోహరమైనగుణములతో వ్రతాశించుచు భద్రాచలముననుండు శ్రీరామా పరశురామనరసింహదాసునిచేత

చూసామముగలవాడా

2. గ్రంథకర్తస్థితి

గం౩. ఈజగతిలో ప్రఖ్యాతిజెందిన పరశురామవంశమునే సముద్రమునకు చంద్రుడును పరిపూర్ణజ్ఞానస్వరూపుడును అయిన కోటిశ్వరునకు సుబ్బమాంబకు పుత్రుడనై నరసింహదాసుయను పేరుచేత్ర సిద్ధిజెంది కంఠాలూరి అప్పరావు సగ్గురుకరుణాకటాక్షముచే బ్రహ్మవిద్యయగు వేదాంతసారసంగ్రహమును చక్కగా గ్రహించి నూటయెనిమిదిపద్యములుజెప్పి మీకు యర్పించినాను మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రదాచలముననుండు శ్రీరామా పరశురామ నరసింహదాసుని రక్షించు నామముగలవాడా.

3 కంఠమాల.

గం౪ భక్తితోజెప్పిన ఈ నూటయెనిమిది పద్యములే ముత్యములు యతిప్రాసములే బంగారుకొలుకులు శ్లోములుజేర్చడమే పరమ తత్వార్థమైన పచ్చలపతకము మీయంకితమే మేరుపూస ఈప్రకారముగా ముత్యములహారముజేసి సంగోషముతో నర్పించి నమస్కారముజేసినాను గనుక కంఠమునందు ధరియించి గౌరవమును ప్రకాశింపజేసి నన్ను కాపాడవలెనని యెల్లప్పుడునిన్ను నమ్మినాను మనోహరమైనగుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రదాచలముననుండు శ్రీరామా పరశురామనరసింహదాసుని రక్షించునామముగలవాడా.

౪ మంగళారతి.

గం౫ దశరథమహారాజుసుపుత్రుడా రాక్షసులను సంహరించిన వాడామందరపర్వతముతో సమానమైనధైర్యముగలవాడాకమలములవంటి నేత్రములుగలవాడా నీలమేఘమువంటి శరీరముగలవాడా మునిబృందములచే స్తుతియింపబడినవాడా సూర్యవంశమును అభివృద్ధిపరచినవాడా భక్తజనులను రక్షించినవాడా మారీచుని సంహరించినవాడా లక్ష్మీదేవియొక్క మనసునుసంతోషపరచినవాడా బంగా

కుమారుడైన వత్సములు ధరించినవాడూ నిన్నతమైనగుణములుగల
వాడూ మస్కధునిలి^శ సమానమైనరూపముగలవాడూ రఘువంశమున
కు శూరుడూ మీకుయెల్లప్పుడు శుభముకలుగుగాక మనోహరమైన
గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునఁజుండు శ్రీ గామాపర
శురామ నరసింహదాసువిరక్షించు నామముగలవాడూ.

ఇతి శ్రీ సచ్చిదానంద వేగకటేశ్వరస్వామి విరచిత
శ్రీ శివరామదీక్షితగురూపీతవేదాంత సార
సంగ్రహ భద్రాద్రిరామశతక
భావారంసంపూర్ణం.
శ్రీ సద్గురుచరణారవిందార్చనామస్తు.

శ్లో చ ప త్రి క్.

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౧	౧౮	నిజభక్తులైన	ప్రియశిష్యులు
౭	౧౧	గీ జల	జల
౯	౧౦	అత్మ	ఆత్మ
౯	౨౩	జీవుండు	జీవుడు
౧౦	౨	స్వప్న	స్వప్న
౧౧	౧౪	శరీర	శరీరము
౧౦	౨౦	చైతన్యము	చైతన్యము
౧౨	౨	గుల్ఫలు	గుల్ఫలు
౧౨	౧౮	మోహములు	మోహములు

శ్రీ సద్గురు వేదము.

శ్రీ శివరామదీక్షితలచలగురుపీఠ

వేదాంతగ్రంథములు.

౧. శ్రీశివరామదీక్షితకృత బృహద్వాసిష్టము	౧-౧-౧
౨. భద్రాద్రిరామశతకభావార్థము	౧-౧-౧
౩. శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థములు, కందపద్యములు మొదలైనవి	౨-౧-౧
౪. సుజ్ఞానదీప మను గురుగీతశ్లోకములకుటీకాతాత్పర్యము	౧-౨-౦
౫. సుబోధరత్నాకర మను వేదాంతలచలతత్వములు	౦-౪-౦
౬. లచలతత్వశిరోమణి లఖండమాల మొదలైనవి	౧-౨-౦
౭. మహా అద్వైతసిద్ధాంత పరమతత్వ కందార్థములు	౦-౪-౦
౮. సద్గురుభక్తశతకము	౧-౧-౦

ఈ గ్రంథములు వలయువారు బెజవాడ మల్లికార్జునపేట రామానుజయ్యగారి మఠములో శ్రీ శివరామదీక్షితగురుపీఠ లచల బోధకులైన శ్రీ సచ్చిదానందవేంకటేశ్వరస్వాములవారికి వ్రాసి తెల్పించుకొనవచ్చును.

సికింద్రాబాదు జనరల్ బజారులో మ. రా. సరాఫు బుచ్చి న్నగారివద్దకూడా యీ గ్రంథములు వెలకు దొరుకును.

10927

